

Slovo o YOUCATu, Přípravě na biřmování (vydalo Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2013)

Pokud se chceš připravovat na přijetí svátosti biřmování a víš, že existuje kniha s názvem *YOUCAT, Příprava na biřmování*, nebo se to právě dozvídáš, tak mám pro Tebe jednu jedinou radu. Vezmi si tuto knihu do ruky a čti. Právě Tobě je určena.

Pokud jste biřmování už přijali a nyní pomáháte jiným připravit se na přijetí této svátosti, právě Vám jsou určeny tyto řádky. Mou snahou je nastínit Vám v rychlosti, co v této knize najdete a nenajdete. A také jak je a není možné s touto knihou pracovat.

Co v YOUCATu, Přípravě na biřmování najdeme

Kniha na první pohled zaujme atraktivním vzhledem, nízkým počtem stran, kvalitními fotografiemi, vtipnými a chytrými kresbami. Je psána srozumitelným jazykem. Nabízí odkazy na rozšiřující informace. Publikaci sice schází předmluva, ale tu stejně nikdo nečte. První slova celé knihy zní: „Ahoj! Představ si, že máš běžet maraton...“ Začíná tykání, které se obrací k čtenáři jednotlivci.

Při pozornějším pohledu zkušený vychovatel ve víře objeví, že kniha má dvanáct kapitol a ze dvou základních katechetických přístupů si vybírá ten, který vychází ze Zjevení. Bůh ve své dobrotě se zjevuje lidem. Postupuje se od zjevených pravd víry ke konkrétnímu člověku a jeho životu. Druhý katechetický přístup vychází z lidských zkušeností a snaží se jednotlivé osoby dovést k tomu, že teprve Zjevení dává odpovědi na hluboké lidské otázky. YOUCAT vychází ze Zjevení.

Jednotlivé kapitoly knihy jsou uspořádány podle klasické, katechetické, ucelené a staletími používané osnovy: Bůh (existuje), hřích (je přítomný ve světě), Ježíš Kristus (je Boží Syn, zemřel na kříži a vstal z mrtvých), Duch svatý, církve, svátosti, věčný život. V YOUCATu z této osnovy schází poslední část, tj. věčný život, z oddílu o svátostech jsou vybrána témata: modlitba, eucharistie, svátost smíření, biřmování.

Důležitá volba: malý nebo velký batoh?

Než začnete s knihou pracovat, je dobré zastavit se a zamyslet se nad tím, jestli s autory sdílíte jejich základní pojetí. *YOUCAT, Příprava na biřmování* není žádná závazná příprava, povinná pro všechny biřmovance na celém světě. Je to dílo dvou autorů, Bernharda Meusera a Nilse Baera, kteří podle svých představ a zkušeností vytvořili způsob přípravy na biřmování, který se jim zdá vhodný pro mladé lidi, které měli před očima. A učinili jednu důležitou volbu: V přípravě nabízejí lidem malý lehký batoh, ve kterém je to nejzákladnější. Vysvětlím.

Příprava mladých lidí ke svátosti biřmování se dá pojmout s obavou, že je to poslední příležitost mladým lidem předat křesťanskou zvěst a učení. Proto se jim v relativně krátkém čase předává co možná největší množství informací, velký batoh, obrovský balík, ve kterém najdou v budoucnu vše, co by v životě mohli kdy potřebovat. Mít takový batoh je určitě výhodné, vše je po ruce. Velkou nevýhodou však je, že je příliš těžký a špatně se s ním chodí.

Jiný přístup, a ten právě autoři zastávají, dává mladým lidem jen to, co dokáží pojmout. Malý batoh, který mladí dokáží unést a ve kterém je jen to nejzákladnější. Autoři pak mají naději, že to ostatní potřebné si mladí díky dobrému základu dokáží najít, vyhledat, přečíst a domyslet v průběhu života ve chvíli, kdy to budou potřebovat.

Z tohoto úhlu pohledu nepřekvapí konstatování, že v publikaci něco schází. Autoři to vědí. Vědí, že konec konců příprava biřmovanců pro toho, kdo připravuje, se bude zdát vždy krátká. Ale není možné protahovat ji na roky a desetiletí. Je třeba věřit, že biřmování je součástí uvedení do křesťanského života, a ne jeho koncem.

Co je možné s YOUCATem, Přípravou na biřmování dělat

YOUCAT není žádná závazná forma přípravy. Můžete jej použít, ale také naprosto nemusíte.

Před tím, než začnete pracovat s biřmovanci, je dobré zamyslet se a ujasnit si, jestli se vaše situace, představy a záměry shodují s autory YOUCATu, nebo ne. Díky tomu rychle rozpoznáte, jestli je ve vaší situaci možné a vhodné tuto publikaci používat, nebo je lépe nechat ji stranou.

K zamyšlení je například následující: Chci vycházet ze Zjevení nebo ze zkušenosti biřmovanců? Budu pracovat s jednotlivcem nebo skupinou? Skutečně budu pracovat s lidmi v rozmezí 15 až 20/25 let? Shodují se s jazykem a vyjadřováním YOUCATu? Chci jim i já předat malou, solidní a pružnou výbavu nebo jim chci dát všechno, co vím? Výsledkem přípravy, kterou povedu, budou znalosti, zkušenosti nebo postoje? Je výběr témat knihy shodný s mým výběrem? Vyhovuje mi, že kniha opomíjí témata křtu, liturgie, chození a vztahů, věčného života, povolání, hlásání...? Vyhovuje mi, že kapitola o vzkříšení klade důraz na důvěryhodnost zmrtvýchvstání, ale opomíjí proměňující sílu Zmrtvýchvstalého, který jedná dnes v lidských životech? Vyhovuje mi třeba i to, že kapitola o svátosti smíření nemluví ani o desateru, ani nerozlišuje lehký a těžký hřích, ale mluví o očišťování tužeb?

Snad nejpodstatnější otázkou pak je, jestli dokážu biřmovancům nabídnout přípravu, která bude obdobně ucelená, dobře promyšlená a přijatelná jako příprava YOUCATu.

Pokud jste usoudili, že je ve Vašem případě možné YOUCAT používat, pak je dobře, abyste věděli o jedné podstatné věci, kterou publikace nedořešila, a to je vztah mezi touto knihou, jednotlivcem a skupinou biřmovanců.

Knihy začíná slovem „Ahoj“ a pak celý text pokračuje v tykání a oslovení jednotlivce. Tento styl je osobní a motivující. V našich podmínkách ale příprava k biřmování nejčastěji probíhá ve skupině. Publikace však kromě dvou zmínek („nezameškej ani jedinou přípravu“ a „modli se s druhými“) vůbec o skupině nemluví.

Je tak třeba se ptát, zda je YOUCAT určen pro práci ve skupině. Řekl bych, že není. Neobrací se ke skupině ani nevytváří sounáležitost s „my“. Nedává úkoly jednotlivci ve skupině. Nedává otázky pro diskusi ve skupině. Nepřináší podněty pro konfrontaci a sdílení ve skupině.

Je tak tato kniha určena pro soukromou četbu biřmovance nezávisle na tom, co se děje ve skupině přípravy? Řekl bych, že ano. Ale s ohledem na to, kolik mladí lidé dnes čtou knih, mám za to, že to je spíš naivní představa.

Používání YOUCATu v přípravě biřmovanců v našich podmínkách pak bude záležet především na tom, jakým způsobem Vy dokážete přeměnit knihu určenou pro jednotlivce v text pro práci ve skupině. Autoři k tomu bohužel žádnou pomoc nedávají, a tak Vám zůstávají jedna špatná a tři možné způsoby práce s knihou.

Nešťastný způsob je ten, kdy biřmovancům dáte text přečíst, nebo jim ho sami čtete, pak jej opakujete a zkoušíte. Pokud máte tento styl práce, doporučuji Vám vzít si k ruce spíše *Kompendium Katechismu katolické církve*. Informace a formulace v něm obsažené jsou mnohem přesnější.

Mnohem šťastnější je ten způsob, kdy se díky skupině snažíte základní poselství textu zesílit, rozšířit nebo zpochybnit. K posílení sdělení textu Vám pomůže obrazový nebo zvukový materiál, kterým se snažíte ve skupině upevnit základní sdělení. Skupina funguje jako rezonanční skříňka především díky sdílení zkušeností s daným tvrzením. Nebo můžete základní poselství rozšířit díky uvedením do širších souvislostí. Doplníte informace, které v textu nejsou, a nabídnete skupině diskusi, která se od základního sdělení dostane i do oblastí, které YOUCAT nepostihl. Poslední možnou formou je zpochybnění. Dovolíte, aby zaznělo slovo, které poselství YOUCATu napadne, zproblematizuje a zpochybní a pak ve skupině společně hledáte řešení. Tento způsob používejte pouze tehdy, pokud jste schopni dotáhnout práci ve skupině do takového konce, ve kterém nakonec zazní jasné křesťanské poselství a ne nejistota, pochybnost nebo osobní domněnky.

Závěrem

YOUCAT, Příprava na biřmování je krásná kniha, ale ne zázrak.

Příprava biřmovanců, kterou nabízí, je ucelená, promyšlená a přijatelná pro danou věkovou kategorii. To ale neznamená, že je jediná platná a pro všechny závazná.

Publikace má svůj jazyk, styl a obrazovou mentalitu, ze kterých bychom se mohli ledacos přiučit.

Největší slabinou pro Vaši práci s touto publikací je to, že se obrací na jednotlivce. Je potřeba přeměnit ji na text použitelný pro skupinu. A v tom tkví těžkost, protože její autoři nenapovídají, jak to udělat. Celá tato obrovská práce zůstane jen na Vás. Hodně štěstí!

P. ThLic. Petr Smolek